

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

18 oktober 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Interpellatie van de heer Roland Van Goethem tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de vraag van de minister aan de federale minister van Sociale Zaken en Pensioenen om een uitzondering te maken voor migranten wat het verlies betreft van de inkomensgarantie voor ouderen bij langdurig verblijf in het buitenland

Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de plannen van de federale minister van Justitie om de instellingen voor bijzondere jeugdzorg aan de federale overheid toe te vertrouwen en het capaciteitsprobleem in de gesloten instellingen

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de persoonlijke assistentiebudgetten

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het gevoerde preventiebeleid inzake baarmoederhalskanker

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 18 oktober 2001

VOORZITTER : Mevrouw Patricia Ceysens

– *De interpellatie wordt gehouden om 11.24 uur.*

Interpellatie van de heer Roland Van Goethem tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de vraag van de minister aan de federale minister van Sociale Zaken en Pensioenen om een uitzondering te maken voor migranten wat het verlies betreft van de inkomensgarantie voor ouderen bij langdurig verblijf in het buitenland

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Goethem tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de vraag van de minister aan de federale minister van Sociale Zaken en Pensioenen om een uitzondering te maken voor migranten wat het verlies betreft van de inkomensgarantie voor ouderen bij langdurig verblijf in het buitenland.

De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb gisteren met veel aandacht het debat gevolgd tussen minister-president Dewael en de heer Dewinter en ik stel vast dat minister-president Dewael zich van debatpartner had vergist. Hij herbergt immers een perfide vorm van anti-Vlaams racisme in zijn Vlaamse regering.

Voor alle duidelijkheid verwijs ik naar Europese richtlijn nummer 2043EG, die op 29 juni 2000 is gepubliceerd. De richtlijn spreekt over directe discriminatie wanneer iemand op grond van ras of etnische afstamming ongunstiger wordt behandeld of zou worden behandeld dan iemand anders in dezelfde situatie. Er is sprake van indirecte discriminatie wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen van een bepaald

ras of van een bepaalde etnische oorsprong benadeelt in vergelijking met andere personen.

Mevrouw de minister, als ik het artikel uit het Nieuwsblad van 4 augustus 2001 mag geloven, dan zondigt u tegen die bepalingen. In het artikel staat immers dat de Vlaamse minister van Welzijn en het Vlaams Minderhedencentrum aan federaal minister Vandenbroucke een uitzondering hebben gevraagd voor migranten betreffende de inkomensgarantie verleend aan gepensioneerden die genieten van het bestaansminimum. Ze willen dat migranten de kans krijgen om minstens drie maanden in het buitenland te verblijven. Volgens hen is het voor deze mensen immers belangrijk dat zij hun terugkeerdroom kunnen realiseren. Die terugkeerdroom is Vlaams Blok-propaganda. Als wij spreken over het tweesporenbeleid en de terugkeerdroom wordt dit immers doorgaans als dusdanig bestempeld.

Wie komt er aanmerking ? Wie wordt als migrant beschouwd ? Hoe gaat men dat bepalen ? Iemand uit een ander land die de Belgische nationaliteit nog niet heeft, beschouw ik als een migrant. Vallen de genaturaliseerden echter ook onder dat voorstel of niet ? Er zal een keuze moeten worden gemaakt op basis van etnische oorsprong.

De basis van het pleidooi kan ik volgen, namelijk dat gepensioneerden die langer dan een maand in het buitenland verblijven geen inkomensverlies mogen lijden. Die redenering is sociaal verantwoord. Ik vraag me wel af waarom dat enkel voor migranten zou moeten gelden. Er zijn immers genoeg Vlamingen die om gezondheidsredenen de winter in het zonnige zuiden willen doorbrengen. Waarom mogen die mensen wel inkomensverlies lijden en de migrant niet ? Na een maand heeft de Vlaming geen inkomensgarantie meer. We zullen met idiote situaties worden geconfronteerd. De heer A, migrant, kan bijvoorbeeld naar Marokko gaan en daar gedurende drie maanden verblijven

Van Goethem

zonder inkomensverlies te lijden. De heer B, Vlaming, die om gezondheidsredenen naar het buitenland gaat, zal daarentegen na een maand inkomensverlies lijden.

Mevrouw de minister, ik vraag mij af waarom u die discriminatie wilt inbouwen. Als u vindt dat een gepensioneerde Vlaming mag worden benadeeld, dan vraag ik mij af waarom. Ik wil uiteraard ook weten wat minister Vandenbroucke heeft geantwoord.

Volgens hetzelfde persartikel van zojuist zou de kwestie te maken hebben met een veroordeling die België voor het Europese Hof van Justitie heeft opgelopen. Waarom hebt u bij uw federale collega geijverd om in het pensioenstelsel discriminerende maatregelen in te voeren? Vindt u die maatregel verantwoord en indien ja, waarom? Waarom hebt u niet gepleit voor een dergelijke maatregel voor gepensioneerden die om gezondheidsredenen naar het buitenland gaan?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik wil voor alle duidelijkheid zeggen dat het hier niet om pensioenen gaat. Mensen die heel hun leven bijdragen hebben betaald, trekken hun pensioen ook als ze in het zonnige zuiden de winter gaan doorbrengen. Die mensen hebben doorgaans een deftig pensioen, want anders zouden ze dat verblijf niet kunnen betalen. Het gaat hier om mensen die geen recht op pensioen hebben en door de bijstandregeling via het OCMW financiële steun krijgen.

Ik heb samen met het Vlaams Minderhedencentrum de vraag gesteld, uitgaand van de leefwereld van de oude migranten van de eerste generatie. Zij zijn destijds naar hier gehaald omdat er een tekort aan arbeidskrachten was. Zij hadden echter niet de bedoeling om zich definitief te vestigen in ons land. De bedoeling was na een aantal jaren terug te keren naar het land van herkomst. Het is duidelijk dat zij hun terugkeerdroom niet kunnen realiseren omdat zij ondertussen kinderen en kleinkinderen hebben die hier wonen en hier willen blijven. Zij willen langs de andere kant wel contact behouden met het land van herkomst. Vaak willen zij met de rest van de familie voor twee of drie maanden naar Marokko, Turkije of een ander land van herkomst gaan. Die oudere mensen, vaak alleenstaande migrantenvrouwen, verliezen nu het recht op bijstand als zij meer dan een maand weg zijn. Daarom hebben we die vraag aan minister Vandenbroucke gesteld. Ik heb samen met het Vlaams Minderheden-

centrum aan minister Vandenbroucke gevraagd om een uitzonderingsmaatregel uit te werken voor iedereen die een bijstandregeling geniet en dus niet alleen voor migranten. Het is niet omdat het in de krant anders staat dat het ook juist is. Wij hebben nooit een aparte regeling voor migranten alleen gevraagd.

Het antwoord van minister Vandenbroucke luidt als volgt : Indien de inkomensgarantie voor ouderen wegens een verblijf in het buitenland dient te worden geschorst, zal de betrokkene een beroep moeten doen op de bijstandregeling van dat land. De bepalingen betreffende de periode van verblijf in het buitenland die in de inkomensgarantie voor ouderen werden ingeschreven, zijn overeenkomstig uitspraken die het Europees Hof van Justitie hieromtrent heeft gedaan. Een wijziging of een afwijking van de voorwaarden van verblijf en van betaling van de inkomstgarantie voor ouderen in het buitenland wordt derhalve niet overwogen door minister Vandenbroucke. Hij gaat dus niet op onze vraag in. De regeling die nu geldt, is in overeenstemming met de uitspraken van het Europees Hof van Justitie.

De voorzitter : De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik noteer dat de vraag niet enkel voor migranten is gesteld. Dat blijkt echter niet uit het artikel. U had om een rechtzetting moeten vragen, dan had ik mijn interpellatie niet moeten houden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de plannen van de federale minister van Justitie om de instellingen voor bijzondere jeugdzorg aan de federale overheid toe te vertrouwen en het capaciteitsprobleem in de gesloten instellingen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Strackx tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de plannen van de federale minister van Justitie om de instellingen voor bijzondere jeugdzorg aan de federale overheid toe te vertrouwen en het capaciteitsprobleem in de gesloten instellingen.

Voorzitter

De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag om uitleg is gebaseerd op een krantenartikel. Ik heb de indruk dat de communicatie tussen de minister en het parlement niet altijd even goed verloopt. Ik denk dat er een aantal misverstanden kunnen worden voorkomen als de minister beter met het parlement zou communiceren. Nu moeten wij het vaak stellen met het verslag in de pers na een persmededeling van de minister of na een persconferentie. Achteraf moet de minister dan zeggen dat de kranten de zaken verkeerd hebben begrepen. Dat moet in de toekomst worden vermeden.

Het capaciteitsprobleem van de gesloten instellingen voor bijzondere jeugdzorg van de Vlaamse Gemeenschap is een problematiek die hier al jaren aan bod komt. Op 1 januari 2002 wordt er een nieuwe wet van kracht waardoor minderjarige delinquenten niet langer tijdelijk in gewone gevangenissen kunnen worden opgesloten. We zijn nu halverwege oktober 2001 en het probleem wordt nijpend. We hebben nog iets meer dan twee maanden om maatregelen te nemen. Ik heb echter de indruk dat de minister weigert om de nodige maatregelen te nemen, hoewel ze die heeft beloofd.

Mevrouw de minister, u zegt dat u de gevallen die in gesloten instellingen zitten en er niet thuishoren, wilt proberen weg te halen. Waarheen wilt u ze sturen? Geen enkele andere instelling wil deze minderjarigen opnemen. Nochtans zijn de capaciteitsproblemen ernstig, veel ernstiger dan wat u met de aangekondigde maatregelen kunt oplossen. In een interview in de krant van vorige zaterdag zegt de ondervoorzitter van de Brusselse jeugdrechtsbank dat de tien extra plaatsen pleisters op een houten been zijn. We hebben er 200 nodig. De overheid weet dat, maar heeft altijd de ogen afgewend. Ze improviseert in plaats van haar plicht te doen.

Daartegenover staat dat de delinquentie uitbreidt. Jaarlijks behandelen we 2.600 gevallen die door de politiediensten voor de jeugdrechter worden gebracht en verhoren we 4.200 minderjarigen. Dat is dubbel zoveel dan 10 jaar geleden, en dit gaat alleen nog maar over Brussel. Brussel zou volgens recente cijfers 86 jeugdbendes tellen met in totaal 1.027 leden, waarvan de helft minderjarigen. Elke week is er in Brussel een groepsverkrachting. Dat schijnt een nieuwe rage te worden. Die groepsverkrachtingen gebeuren volgens de krant zeer vaak door minderjarigen van slechts 12 jaar oud.

Blijkbaar zijn niet alleen wij uw getalm en onwil om dit probleem op te lossen beu. Federaal minister Verwilghen is het ook te veel geworden. Volgens zijn woordvoerder heeft hij een voorontwerp van wet klaar om de bevoegdheid over de instellingen van bijzondere jeugdzorg niet langer aan de gemeenschappen maar aan de federale overheid toe te vertrouwen. Minister Verwilghen zegt letterlijk dat op die manier de capaciteit van die instellingen door de federale overheid zal worden beheerd en dat de uitspraak van een rechter veel sneller aansluiting zal vinden bij de plaatsing van probleemjongeren.

Mevrouw de minister, dit is een duidelijke vingerwijzing naar uw beleid. Ik weet niet of het menens is met de plannen van minister Verwilghen. Het is alleszins een ernstig signaal dat duidelijk wijst op uw onwil om iets aan dat probleem te doen.

Werd u voorafgaand op de hoogte gebracht van de plannen van de federale minister? Hoe hebt u tot hiertoe op die plannen gereageerd? Hebt u een overeenkomst gesloten met de federale overheid en wat is de inhoud daarvan? Hebben de uitspraken van de federale minister u tot een ander inzicht gebracht inzake de uitbreiding van het aantal plaatsen in de gesloten instellingen van de Vlaamse Gemeenschap? Bent u bereid om een grotere inspanning te doen dan wat u tot dusver in het vooruitzicht hebt gesteld?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Er is een duidelijk verschil tussen het nieuwe ontwerp jeugdsanctierecht en het afschaffen van het bewuste artikel 53 waarmee die tien plaatsen te maken hebben.

Ik ben er uiteraard van op de hoogte dat het jeugdsanctierecht in de maak is, omdat dat in het federaal regeerakkoord staat, en omdat iedereen al jaren zegt dat de wet van 1965 is achterhaald. We moeten jongeren responsabiliseren en een grotere duidelijkheid creëren in de rechtsafhandeling van crimineel gedrag. Het totstandkomen van een jeugdsanctierecht is een breed gedragen project dat de federale minister van Justitie uitwerkt. In de aanloop naar dat ontwerp zijn er een aantal contacten geweest met Justitie. Over het voorontwerp dat werd voorgelegd aan de federale regering heeft de Vlaamse regering nog geen officieel standpunt ingenomen omdat het nog niet is goedgekeurd door de federale regering.

Ik ben het eens met de basis van het voorontwerp jeugdsanctierecht. Ik ben het er niet mee eens

Vogels

aparte voorzieningen op federaal niveau uit te werken en het jeugdsanctierecht in zijn uitvoering te koppelen aan door de federale overheid gefinancierde en gestuurde voorzieningen. Ik ben ervan overtuigd dat voor jongeren een sanctie altijd een tweede kans moet inhouden. Ik ben geen voorstander van de wet van 1965 die zegt dat alles in verband met jongeren op hulpverlening moet worden gesteund. Sanctioneren is nodig maar die sanctie moet altijd een tweede kans zijn.

Je kunt dat het beste vergelijken met een kind dat je straft nadat het het te bont heeft gemaakt. Daarna maak je de afspraak dat het niet meer mag gebeuren. Die afspraken zullen wij begeleiden. Dat is een welzijnsgerichte aanpak.

De federale overheid heeft via het penitentiair apparaat de knowhow over de beveiliging van de samenleving. Gevangenneming betekent dat je de samenleving beveiligt tegen iemand die crimineel gedrag vertoont. De Vlaamse overheid heeft de knowhow over het geven van nieuwe kansen, opleidingen volgen, perspectieven bieden, via het hele arsenaal van privé- en gemeenschapsvoorzieningen in de bijzondere jeugdzorg. In mei hebben we op het kabinet van Justitie een voorstel neergelegd om de uitvoering van het jeugdsanctierecht onder een joint venture in een apart beheer onder te brengen, waar de federale en de Vlaamse bevoegdheid en middelen zouden worden samengebracht. Dan kan er op het terrein veel sneller en meer worden gerealiseerd.

Als federaal minister Verwilghen vandaag zegt dat hij jeugdgevangenis wil bouwen, dan bedoelt hij 5 keer 15 gesloten plaatsen over heel België. Dat zijn 75 plaatsen. Men vroeg daarstraks hoe lang het duurt voor je een residentiële capaciteit in de gehandicaptensector kunt bouwen. Het duurt veel langer om een gevangenis te bouwen. Waar je die ook wil inplanten, het Vlaams Blok zal er wel actie tegen voeren. Het duurt minstens 3 tot 4 jaar voor er 75 plaatsen zijn gecreëerd. De jeugdrechters weten dat ook. Op dit moment hebben we 80 gesloten plaatsen in onze Vlaamse-Gemeenschapsinstellingen.

Vorige week vrijdag kreeg ik het akkoord van de Vlaamse regering en is er ook in middelen op de begroting 2002 voorzien. We zullen het debat met de jeugdrechters opstarten over hoe we omgaan met artikel 53 en over hoe we de gesloten capaciteit in Vlaanderen kunnen uitbreiden en beter aanpassen aan de vraag van de jeugdrechters.

Zowel minister Verwilghen als de jeugdrechters zelf zeggen dat ik het begrepen heb. In Wallonië en Brussel is dat nog niet het geval. Ik heb van mijn voorgangers geen goede relatie tussen de Vlaamse Gemeenschap en de jeugdrechters geërfd. Nu is er eindelijk weer een goed gesprek. Het is de bedoeling om samen een protocol af te sluiten over de wijze van gebruik en het aantal benodigde plaatsen in de gemeenschapsinstellingen. In die instellingen zijn er momenteel een aantal gesloten en een aantal halfopen plaatsen. Het kan om op vrij korte termijn van een aantal halfopen plaatsen gesloten plaatsen te maken. Zo wordt de capaciteit uitgebouwd.

Verder wordt er ook een protocol afgesloten met de gesubsidieerde voorzieningen. Als jongeren dan na een aantal maanden beter gedrag vertonen, kan ze van een gesloten naar een dergelijke voorziening doorstromen. Ze kunnen daar dan nog een periode worden gevolgd. Daarna volgt er eventueel nog begeleiding. Dat biedt hen een nieuwe kans in de samenleving.

Tegelijkertijd wordt er ook een protocol gesloten over de afschaffing van artikel 53. Daarvoor is in tien extra plaatsen voorzien. Ik heb dit in februari 2000 aan de Vlaamse regering voorgelegd. De tien plaatsen zullen klaar zijn op 1 januari 2002, dus op het moment dat artikel 53 niet meer van toepassing is. Vorig jaar zijn op basis van dat bewuste artikel in Vlaanderen 180 minderjarigen gemiddeld acht dagen in de gevangenis geplaatst. Op jaarbasis betekent dit dat we een plaats ongeveer 36 keer kunnen gebruiken. Met tien plaatsen betekent dit dat we in feite 360 jongeren kunnen opvangen. Vorig jaar hebben we er maar 180 geplaatst. Bijgevolg moeten die tien plaatsen volstaan.

Ik besef dat er op bepaalde momenten een capaciteitsprobleem zal zijn. Daarom heeft de regering vorige vrijdag het buffersysteem goedgekeurd. Er zal altijd een buffer zijn in de gesloten instelling om een antwoord te bieden aan dringende vragen van de jeugdrechters waarover we een akkoord hebben.

Dit wordt met de federale minister van Justitie, de jeugdrechters en de Franstalige Gemeenschap besproken op een colloquium volgende week. Ik hoop dat we daar tot een ondertekend protocol kunnen komen over artikel 53. Ook op korte termijn moeten we een akkoord hebben inzake het gebruik van onze gemeenschapsinstellingen en het definiëren van de gesloten plaatsen. Ik hoop dat we op middellange termijn ook tot een akkoord kunnen komen met Justitie inzake het gezamenlijk be-

Vogels

heer van de uitvoering van de sancties in het kader van het jeugdsanctierecht. Dat zal niet gemakkelijk zijn, maar het is wel nodig in het belang van de jongeren.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Ik verheug me erover dat er nu plots wat beweegt.

Minister Mieke Vogels : In februari 2000 heb ik aan de regering een programma voorgesteld in verband met artikel 53. Ondertussen is er hard gewerkt om de relatie met de jeugdrechters te verbeteren. Een eerste resultaat daarvan is het besluit dat werd goedgekeurd vorige vrijdag. Dat vraagt echter een lange voorbereiding.

De heer Felix Strackx : Ik merk toch een zekere mentaliteitswijziging bij u op en dat verheugt me. Uw Vogelsiaanse rekenkunde bewonder ik. U maakt van tien bedden 360 plaatsen. U vergeet echter dat er dagelijks veel delinquente jongeren worden vrijgelaten omdat er geen plaats is. Tegenover die 180 jongeren die vorig jaar enkele dagen in de gevangenis hebben gezeten, staan er honderden die men heeft moeten laten gaan wegens plaatsgebrek. Ik wacht af wat het overleg met de jeugdrechters zal opleveren. Ik hoop op iets meer dan tien gesloten plaatsen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de persoonlijke assistentiebudgetten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Martelaer tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de persoonlijke assistentiebudgetten.

Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik ben aangesproken door een aantal personen die een PAB-aanvraag hadden ingediend, maar uit de boot zijn gevallen. Begin september was er een persconferentie van

de budgethoudersverenigingen en ook die was nogal negatief. Ik wil dan ook informeren naar de stand van zaken vooraleer we naar de begrotingsbesprekingen gaan.

Hoeveel PAB-aanvraagdossiers zijn er ondertussen gekend op het Vlaams Fonds ? Welke aanvragen kregen prioriteit bij toekenning ? Hebt u een eerste analyse gemaakt van de toegekende budgetten ? Werden er bepaalde voorrangscriteria gehanteerd bij toewijzing ? Hoeveel PAB-aanvraagdossiers werden er toegekend aan personen uit semi-residentiële instellingen ? Volgens welke criteria werd de PAB-behoefte ingeschaald en de budgetten toegekend ? Wat is de verdere timing ? Wordt er op een goede manier gecommuniceerd met de mensen die uit de boot vallen ? Wordt hen gezegd wat de mogelijke perspectieven zijn ?

De voorzitter : Mevrouw van Kessel heeft het woord.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Ik herhaal niet wat er al gezegd is, maar ik ga er volledig mee akkoord. Hoe worden de mensen die niet in aanmerking komen, geïnformeerd ? De wrevel bij die groep is toch vrij groot.

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : De vraag naar communicatie is zeer terecht en er wordt veel verwacht. We moeten de mensen toch een signaal geven, zodat ze weten waaraan ze zich mogen verwachten en waaraan niet.

De voorzitter : Ik heb een brief gezien van iemand die het bericht kreeg dat hij werd geweigerd. Die brief was heel droog. Die persoon probeert dan te bellen, maar krijgt heel moeilijk informatie over de reden van de weigering. Vaak deelden mensen al in de euforie van de reeds geselecteerden, maar uiteindelijk kregen ze de indruk dat de toekenning een loterij was. Dat zorgt voor wrevel. Kan men die mensen niet uitleggen dat het PAB een groeiend systeem is en dat wie dit jaar niet in aanmerking komt, volgend jaar nog een kans maakt ?

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Dat sluit aan bij wat we vanmorgen meer algemeen hebben besproken. De hele invoering van het PAB heeft bij veel mensen veel hoop gecreëerd. Zij kregen het gevoel dat de politiek uiteindelijk iets wou doen voor hen. Als we veel hoop doen ontstaan en vervolgens een aantal mensen moeten teleurstellen, dan is dat een zeer

Vogels

vervelende boodschap om te brengen. Mensen schrijven trouwens alleen maar brieven als ze uit de boot vallen. Als ze geselecteerd zijn, schrijven ze geen brieven. Dat heeft natuurlijk niets met politiek te maken.

Op 29 september 2001 hadden 1.928 personen een PAB-aanvraag ingediend. Ondertussen hebben een aantal mensen opnieuw afgehaakt. Conform de PAB-regels werd aan bepaalde personen voorrang gegeven. Die regels hebben we reeds uitgebreid besproken. De eerste prioriteit zijn de personen met een handicap die reeds als experiment in het PAB-systeem zaten. De tweede prioriteit zijn mensen met een handicap die nu in semi-residentiële of residentiële opvang zitten. Zij kunnen dan plaats maken voor anderen. Wij hebben voor 150 mensen uit die categorie een PAB ter beschikking. De derde prioriteit zijn de personen met een handicap die een gehonoreerde aanvraag voor een PAB indienden ten tijde van de experimentele fase. Het gaat in deze laatste categorie om personen die reeds een aanvraag indienden voor er een decreet en regelgeving was.

Ondertussen zijn niet alle budgetten toegekend. In een eerste fase zijn er 141 budgetten toegekend aan personen met een handicap. Daarvan behoren 15 personen tot de tweede categorie. We hebben in die categorie dus nog 135 budgetten beschikbaar. Het is de bedoeling dat wij zo snel mogelijk het besluit van de Vlaamse regering aanpassen, zodat wij niet langer de 400 budgetten in fases moeten toekennen. Dan zouden we dit jaar immers 135 budgetten niet kunnen toewijzen, terwijl er nog zoveel gehonoreerde aanvragen en wachtenden zijn. Dat besluit zal dus eerstdaags worden gewijzigd, zodat we niet langer per categorie moeten werken bij het toewijzen van de PAB's.

Een eerste analyse van de toegekende budgetten naar handicap, leeftijd en situatie is gemaakt. Ik zal die overmaken aan de leden van de commissie. Ik heb ook een uitgebreid gesprek gehad met de deskundigencommissie die de erkenningen heeft begeleid. We hebben dus niet met een multidisciplinair team gewerkt. De deskundigencommissie heeft de raming van de kosten voor het Vlaams Fonds gemaakt. Dat was veel werk.

Die deskundigencommissie maakt zich veel zorgen over hoe het verder moet. Vermits het PAB duidelijk een project van dit parlement is, moeten we in de commissie eens goed nagaan hoe we de urgentiecodes zullen bepalen.

Wat moeten we doen voor de mantelzorgers, namelijk mensen die al jaren een familielid met een handicap verzorgen? Die mensen vinden dat ze nu recht hebben op geld. Als we die mensen een PAB toekennen, dan moeten we in enorme budgetten voorzien, want dan komen tienduizenden mensen in aanmerking. Als we het aantal mensen die bij het Vlaams Fonds zijn gekend, vergelijken met het aantal mensen die van de federale integratietegemoetkoming gebruikmaken, dan merken we dat er een verschil is van enkele tienduizenden. De mensen die een integratietegemoetkoming krijgen, zijn eigenlijk allemaal potentiële kandidaten voor ons PAB. Ik zal een nota maken over de eerste bevindingen, zodat we in de commissie kunnen bepalen welke koers we zullen varen.

Als we mantelzorgers via een PAB gaan vergoeden, dan zitten we met een nieuwe leeftijdsdiscriminatie, want de mantelzorgers die in de ouderensector actief zijn, kunnen via de zorgverzekering een mantelzorgbijdrage krijgen. Die bedraagt 3000 frank per maand. Als we mantelzorg via een PAB vergoeden, dan moeten we met bijna professionele lonen werken. Dat gaat dan om bedragen van enkele tienduizenden franken per maand. Dat is maar een van de vele vragen die er op dit ogenblik zijn. We moeten dus op korte termijn samen met het parlement uitmaken hoe we de urgentiecodes voor ons PAB gaan bepalen. Wij hebben heel veel verwachtingen gecreëerd en ik denk dat we nu aan de mensen op vrij korte termijn moeten zeggen welke urgentiecode we hanteren. Dan weten mensen op het terrein dat ze nog een tijdje zullen moeten wachten.

Op het ogenblik dat we de mensen een brief stuurden, wisten we nog niet hoe groot ons budget voor volgend jaar zou zijn. We konden in juli 2001 dus nog niet zeggen dat de mensen die dit jaar niet zijn weerhouden, het volgend jaar een kans maken.

Dat is de stand van zaken. Er is heel hard gewerkt om op het PAB op korte termijn te realiseren en het uit de experimentele fase te halen. Dat was de wens van het parlement. Er zijn echter nog veel vragen waar we samen een antwoord op moeten zoeken.

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik heb ook het gevoel dat er hard is gewerkt. Ik ben heel blij met de openheid waarmee wij als parlement zullen worden betrokken bij het bepalen van de urgentiecodes. Via deze

De Martelaer

vraag kunnen we ook de buitenwereld informeren. Het is onze taak om dat naar buiten te brengen en ervoor te waken dat we onze weg vinden in dit complexe verhaal.

De voorzitter : Her incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het gevoerde preventiebeleid inzake baarmoederhalskanker

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Martelaer tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het gevoerde preventiebeleid inzake baarmoederhalskanker.

Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : De borstkanker-screening komt nu goed op gang, maar baarmoederhalskanker komt ook veel voor. Begin juli werd ik ongerust toen ik in de pers las dat 1 op 5 kankers niet kan worden voorspeld door een uitstrijkje. Er zouden nogal wat negatieve resultaten zijn, er zouden missers gebeuren in laboratoria, er zou een slechte opvolging van dossiers zijn. Er werd ook gesuggereerd dat het niet betrouwbaar is en dat een nieuwe test dat wel zou zijn.

De nieuwe HPV-test zou nog in de onderzoeksfase zijn. Men weet tot op heden niet goed hoe het staat met de kwaliteit van de screening. Het HPV (Humaan Papilloma Virus) komt frequent voor en als men dat te dikwijls test, krijgt men valse tests. Men moet ervoor waken niet nodeloos paniek te zaaien. Om die reden is het ook niet aangewezen om de test elk jaar uit te voeren. Als een vrouw naar de huisarts gaat om een uitstrijkje en dat beantwoordt niet aan de kwaliteit, dan moeten de laboratoria de huisarts hiervan verwittigen. Hoe dikwijls wordt dat gedaan ? Hoe vaak roept de huisarts zijn patiënte opnieuw op ?

De Nationale Vrouwenraad stuurt aan op een uniform systeem van screening. De vrouwenraad wijst erop dat er momenteel bij jonge vrouwen te veel wordt gescreend en dat de vrouwen uit de lagere sociale klasse niet worden gescreend. Ze stellen

voor om de huisarts meer verantwoordelijkheid te geven in deze campagne. Ik heb in de krant gelezen dat er vanaf mei 2002 een veralgemening van het medisch dossier zal worden ingevoerd. Misschien is dat het moment om de huisarts de verantwoordelijkheid te geven om de screening te laten doen.

Daarnaast zijn ook de provincies al jaren met de screening van baarmoederhalskanker bezig. Ze worden daarvoor gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap. Elke provincie doet dat op een andere manier. Er is weinig onderzoek gebeurd naar de resultaten.

Op federaal niveau is er in de commissie Volksgezondheid een resolutie voorgelegd die erop aanstuurt dat naast het uitstrijkje de HPV-test zou worden veralgemeend. Ondertussen is dat voorstel besproken en wil men in overleg met de gemeenschappen nagaan hoe zo'n opsporingsprogramma op touw kan worden gezet. Men wil het uitstrijkje behouden en het aanvullen met een HPV-test op het moment dat een afwijking wordt vastgesteld.

Mevrouw de minister, welke stappen wilt u zetten ? Hebt u overleg gepleegd met de federale ministers Aelvoet en Vandenbroucke ? Op welke manier zullen we in Vlaanderen een campagne op gang brengen ?

De voorzitter : Mevrouw van Kessel heeft het woord.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Dit is een interessante vraag. Dezelfde zaken als met de borstkanker-screening komen hier terug : te veel screenings, het niet correct lezen van screenings door de radiologen, enzovoort. Ik dacht dat als een uitstrijkje niet correct werd genomen of gelezen, de patiënte niet op de hoogte werd gebracht. De gynaecoloog zegt dat geen nieuws goed nieuws is, maar dat is helemaal niet juist. Je wordt op een valse manier gerustgesteld. Het is noodzakelijk om die acties te coördineren. We zullen dan weer dezelfde vragen krijgen of dat dan via de centra, de gynaecologen of de huisartsen moet.

Vorige week vrijdag zijn we op bezoek geweest bij het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG). De vraag naar coördinatie van ziektepreventie werd ook daar gesteld. Wie neemt die coördinatie op zich ? Ik hoop dat dat een van de aspecten is die in het preventiedecreet aan bod zal komen.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : De Vlaamse Overheid heeft in 1994 de Europese aanbevelingen voor kwaliteitsbewaking in baarmoederhalskankeropsporing ter harte genomen. De provincies ondersteunen sinds jaren de campagne voor baarmoederhalsscreening. Ze krijgen daar 3 miljoen frank per jaar voor. De Vlaamse gezondheidsindicatoren van 1999 leren ons dat er jaarlijks maximaal 60 vrouwenlevens te redden zijn door vroegtijdige detectie van baarmoederhalskanker.

In 1999 heb ik bij mijn aantreden aan de administratie gevraagd om een werkgroep te vormen met het oog op het verstrekken van een advies over hoe we die screening, waarvan iedereen aanvoelt dat die niet helemaal loopt zoals zou moeten, zouden kunnen aanpakken. Volgens de bevindingen van die werkgroep zijn de gynaecologen en huisartsen de belangrijkste uitvoerders van de uitstrijkjes bij vrouwen in de doelgroep van 25 tot 64 jaar. Ze zouden dat volgens de Europese aanbevelingen om de drie jaar moeten doen. De praktijk van de zogenaamde opportunistische screening is echter totaal anders. De vrouwenraad heeft gelijk als zij zegt dat er een overscreening is van sommige groepen en een onderscreening van vrouwen uit de minder goede klasse.

Op het eerste gezicht kan men de indruk hebben dat naar schatting 82 percent van de doelgroep in Vlaanderen wordt bereikt. Dat is 10 percent hoger dan in de andere landsdelen.

Gynaecologen nemen 69 percent en huisartsen 30,4 percent van de uitgevoerde uitstrijkjes voor hun rekening. Wellicht zal het nodig zijn het aandeel van de laatstgenoemde groep te doen toenemen, als we de onderscreening van vrouwen uit de minder goede klassen willen wegwerken.

In het kader van een coherent screeningsbeleid inzake baarmoederhalskanker zie ik drie groepen van maatregelen. Een eerste noodzakelijke voorwaarde om daadwerkelijk iets te wijzigen aan de over- en onderscreening, is de herziening van de financiering van de prestaties op Riziv-niveau. Klinisch geïndiceerde uitstrijkjes of follow-up-uitstrijkjes moeten een aparte terugbetaling krijgen, net zoals er bij borstkankerscreening diagnostische en preventieve Riziv-nummers bestaan. Uitstrijkjes met een normaal resultaat moeten niet vroeger worden herhaald dan na 3 jaar, op voorwaarde dat de afname en de lezing op een kwaliteitsvolle manier gebeuren.

Ten tweede moeten er ook maatregelen komen om de kwaliteit van de screening, met name de staalafname en de lezing te verbeteren. Naar analogie met borstkankerscreening zou een systeem kunnen worden opgezet waarbij de cytologische laboratoria, waar de uitstrijkjes gelezen worden, door de Vlaamse Gemeenschap worden erkend als ze aan bepaalde kwaliteitsvoorwaarden voldoen. Dat zal niet gemakkelijk zijn. Momenteel gebeurt de protocollering en codering van uitstrijkjes in meer dan honderd labs voor anatomopathologie of klinische biologie. Om die op één lijn te krijgen, kunnen we werken met aparte erkenningen voor de labs die zich inschrijven in het eenvormig systeem.

Ten derde is centrale registratie nodig om onderscreening tegen te gaan. Het centraal register situeert zich best op het niveau van een consortium van screeningscentra naar analogie met borstkankeropsporing. Het eerste spoor is de huisarts of gynaecoloog die de vrouw oproept om de screening elke 3 jaar te laten doen. Als na een bepaalde periode een aantal vrouwen zich niet heeft aangeboden, worden ze uitgenodigd om voor een gratis onderzoek in een centrum.

Mevrouw Avondroodt heeft in het federale parlement het voorstel gedaan om naast de gewone uitstrijkjes de opsporing van het Humaan Papilloma Virus te doen. Bepaalde types van dit virus zijn namelijk een belangrijke factor bij het ontstaan van baarmoederhalskanker. Dat bepaalde virus kan zich ook ontwikkelen zonder dat er noodzakelijkerwijs baarmoederhalskanker volgt. Op die manier zouden we een groot aantal vals-positieve resultaten krijgen, zeker bij de jongere vrouwen. Op zijn beurt leidt dit tot onnodige onderzoeken en ongerustheid. Onderzoek naar een vaccin tegen HPV is bezig, maar een vaccin zal waarschijnlijk nog tien tot twintig jaar op zich laten wachten.

U vroeg of er overleg is met de federale ministers Aelvoet en Vandenbroucke. In het kader van de interministeriële conferentie Volksgezondheid werd een werkgroep Borstkankerscreening opgericht. Binnen deze werkgroep is door mijn vertegenwoordigers het probleem van de baarmoederhalskankerscreening al aangehaald. De suggestie was om – naar analogie met de borstkankerscreening – te evolueren van een opportunistische screening naar een meer georganiseerde screening inzake baarmoederhalskanker. Tevens was er informeel contact met de federale kabinetten over de Riziv-financiering, kwaliteitsverbetering en registratie.

Vogels

Een algemeen programma heeft in elk geval ook het voordeel dat de nu toch wel verschillende aanpak in de diverse provincies, kan worden weggevoerd.

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Ik dank de minister voor het uitgebreide antwoord. Ik hoor dat men eerst de borstkankerscreening goed op gang wil brengen. Is daar een timing op geplakt ?

Minister Mieke Vogels : Ik kan daar geen einddatum op plakken. De eerste verkennende gesprekken met het Riziv zijn bezig. Het debat met de gynaecologen zal niet gemakkelijk zijn. Heel wat gynaecologen laten vrouwen elk jaar terugkomen om uitstrijkjes te doen als een vorm van klantenbinding. Als die nu niet meer worden terugbetaald, zullen we geen applaus krijgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.29 uur.*
